

SMREČANOVINY

spravodaj Obecného úradu v Smrečanoch

2/2019

júl 2019

Vážení spoluobčania, ledva skončila zima, už tu máme leto. Aj v aktuálnom čísle Smrečanovín vás chceme informovať o tom, čo sa udialo v našej obci a čo nás čaká v najbližších mesiacoch.

Vďaka aktívnej činnosti členov kultúrnej komisie i rodičov mladších detí sa uskutočnilo viacero kultúrnych i športových podujatí. Deti a mládež pripravili program pre mamičky, ich rodičia zorganizovali bohaté športovo-zážitkové popoludnie ku Dňu detí a členovia kultúrnej komisie i ďalší aktívni občania zorganizovali stavenie májov pred evanjelickým kostolom i na nižnom konci

obce – na detskom ihrisku. Všetkým aj touto cestou ďakujem.

Obyvatelia Smrečian sa aktívne zapojili do hlasovania nielen v prezidentských voľbách, ale tiež vo voľbách do Európskeho parlamentu. Účasť našich občanov v hlasovaní bola, tak ako aj v minulosti, nad celoslovenským priemerom.

Obecné zastupiteľstvo zasadlo v uplynulom období raz, vyhodnotilo hospodárenie obce za predchádzajúci rok a schválilo záverečný účet za rok 2018. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, obec veľa preinvestovala, čo ovplyvnilo zvýšenie jej zadlženosti. Dlh obce sa však podstatne znížil

Deti z MŠ počas Kids Fun Academy
Foto: internet

po skolaudovaní druhej časti chodníka pre chodcov (vyšný koniec) – je tu predpoklad skorej úhrady dotácie z Pôdohospodárskej platobnej agentúry. Zasadnutia sa zúčastnili len 6 poslanci, keďže jeden poslanec sa vzdal poslaneckého mandátu.

Smrečiansku materskú školu tento školský rok navštevovalo 20 detí, z toho 6 predškolákov. Niekoľko mesiacov škôlka fungovala tak trochu v núdzovom režime, keďže jedna pani učiteľka je od februára práceneschopná. Do školského roku 2019/2020 rodičia prihlásili 15 detí, z toho dve v predškolskom veku.

V súčasnosti sa zameriavame aj na prípravu niekoľkých menších projektov na získanie dotácií – na postavenie altánku na detskom ihrisku na nižnom konci a jeho čiastočné oplotenie pre zvýšenie bezpečnosti detí, tiež chceme zabezpečiť prístrešky na všetky kontajnery na separovaný zber. Bezpečnosť občanov pri pohybe na hlavnom cestnom ťahu obcou plánujeme zvýšiť umiestnením dvoch displejov na meranie rýchlosti prechádzajúcich vozidiel. Budú zobrazovať rýchlosť vozidiel, ale aj zaznamenávať počty a hodnoty prekročení povolenej rýchlosti. Merače rýchlosti nebudú zatiaľ prepojené s políciou.

Už teraz chcem všetkých občanov srdečne pozvať na Dni obce, ktoré sa pri príležitosti 720. výročia prvej písomnej zmienky o Smrečanoch uskutočnia v prvý septembrový víkend tohto roku. Verím, že pripravovaný kultúrno-športový program osloví všetky vekové kategórie našich občanov.

Na začiatku letného obdobia prajem všetkým príjemné prežitie leta a dovolenie, veľa oddychu a nových síl.

Ing. Ladislav Hološ

Z OBECNÉHO ÚRADU

Zo zasadnutí obecného zastupiteľstva

Obecné zastupiteľstvo v Smrečanoch na svojom zasadnutí 4. júna 2019:

- konštatovalo, že po vzdaní sa poslaneckého mandátu pánom Ing. Miroslavom Števkom, oslovilo podľa výsledkov volieb prvého náhradníka, pána Ing. Jána Janičeka, ktorý sa na rokovanie nedostavil. Preto na nasledujúce zasadnutie OZ bude pozvaný v poradí ďalší zvolený náhradník, pán Martin Suský, ktorého starosta oslovil 5. 6. 2019;
- konštatovalo, že hlavná kontrolórka obce vypracovala Odborné stanovisko hlavného kontrolóra obce Smrečany k Záverečnému účtu obce za rok 2018;
- zobralo na vedomie Odborné stanovisko hlavného kontrolóra obce Smrečany k Záverečnému účtu obce za rok 2018;
- zobralo na vedomie správu o výsledku hospodárenia Obce Smrečany a jej rozpočtovej organizácie za rok 2018 a návrh záverečného účtu;
- konštatovalo, že Obec Smrečany vrátane jej rozpočtovej organizácie materskej školy dosiahla hospodársky výsledok – **2. 192,- eur**. Podrobnejšie výsledky hospodárenia obce uvádzame osobitne na nasledujúcich stranách;
- schválilo hospodárenie Obce Smrečany za rok 2018 bez výhrad. Výsledok hospodárenia obce Smrečany za rok 2018 po zapojení finančných

operácií predstavoval prebytok vo výške **33 622, 34,- eur**. Zastupiteľstvo ďalej schválilo vyčlenenie nevyčerpaných účelových dotácií z roku 2018 v sume **20 191,73,- eur** a zostatok zdrojov z výsledku hospodárenia vo výške **13 424, 61,- eur** a jeho prevod do rezervného fondu;

- schválilo Plán činnosti hlavnej kontrolórky obce Smrečany na II. polrok 2019;
- schválilo zmenu uznesenia OZ Smrečany č. 13/02/2019 zo dňa 28. 2. 2019. Za pôvodný text sa dopĺňa text o uplatnení osobitného zreteľa;
- schválilo zmenu uznesenia OZ Smrečany č 3/01/2019 zo dňa 21. 1. 2019 týkajúcu sa zmeny označenia druhu pozemku – zo *zastavaná plocha a nádvorie* na *trvalý trávny porast*;
- schválilo rozpočtové opatrenie 7/2019;
- súhlasilo s poskytnutím príspevku na tréningovú a pretekársku činnosť pánovi Bc. Jakubovi Šiarnikovi vo výške 1.000,- eur na rok 2019, vzhľadom na to, že reprezentuje nielen obec, ale aj Slovenskú republiku v skialpinizme ako najlepší slovenský zástupca v elitnej mužskej kategórii;
- odporučilo stavebnej a finančnej komisii pripraviť návrh podmienok spoločného užívania cesty na pozemku p. č. C KN 317/1 a to medzi budovou hasičskej zbrojnice a novým objektom stavby reštaurácie nachádzajúcej sa na pozemku p. č. C KN 317/10;
- zobralo na vedomie informáciu o realizácii rekonštrukcie priesto-

rov hasičskej zbrojnice;

- zobralo na vedomie informáciu o poskytnutí dotácií zo strany VUC Žilina z výzvy 3/2019 program „Dotácie pre regióny“ a to na bezbariérový vstup do budovy kultúrneho domu a obecného úradu vo výške 1000,- eur a na Dni obce Smrečany (720. výročie) vo výške 500,- eur. Na projekt Naše ihrisko finančný príspevok nebol schválený;
- zobralo na vedomie, že dotáciu na opravu poľnej cesty je možné získať len po vysporiadaní vlastníctva pozemkov pod cestou.

Obecné zastupiteľstvo v Smrečanoch na svojom zasadnutí 27. júna 2019:

- konštatovalo, že pán Martin Suský zložil zákonom predpísaný sľub poslanca;
- schválilo nadobudnutie pozemku parc. č. E KN 1517, o výmere 108 m² kúpou do vlastníctva Obce Smrečany, od predávajúcich Sone Lenkovej, rodenej Hrnčiarovej, bytom Smrečany 96 za kúpnu cenu 1. 260,21,- eur čo predstavuje 13,98,- eur za 1m² pozemku, od Juraja Moravčíka, rod. Moravčíka, bytom Žiarska 636/3, 031 04 Liptovský Mikuláš - Podbreziny za kúpnu cenu 124,81,- eur čo predstavuje 13,98,- eur za 1m² pozemku a od Ivica Vozárikovej, rod. Hrnčiarovej, bytom 1. mája 1962/111, 031 01 Liptovský Mikuláš - Staré Mesto za kúpnu cenu 124,81,- eur čo predstavuje 13,98,- eur za 1m² pozemku;
- odporučilo starostovi pripraviť projekt na lavicu cez potok Smrečianka, rozpočet na altánok na detskom ihrisku a prístrešky na kontajnery

na separovaný odpad a rozpočet na chodník pre chodcov v úseku od dolnej autobusovej zastávky (bytovky) po križovatku k PD;

- zobralo na vedomie informáciu o pripravovanom programe osláv 720. výročia prvej písomnej zmienky o obci s názvom Dni obce.
- zobralo na vedomie informáciu starostu obce o príprave návrhu na VZN o určení výšky príspevku na čiastočnú úhradu nákladov v školskom zariadení, ktorého zriaďovateľom je obec Smrečany;
- zobralo na vedomie návrh majiteľov pozemkov IBV Pod Hôrkami pána Ing. Martina Antoška a pána Mgr. Ivicu Tomana na spoločné vyplatenie sumy 11 092,- eur ako príspevku na vybudovanie inžinierskych sietí IBV Pod Hôrkami.

Výsledky hospodárenia obce Smrečany za rok 2018

bežný rozpočet

- * bežné príjmy vo výške 290 336,65 €
- * bežné výdavky vo výške 231 347,26 €
- * prebytok bežného rozpočtu vo výške **58 989,39 €**

kapitálový rozpočet

- * kapitálové príjmy vo výške 37 805,00 €
- * kapitálové výdavky vo výške 202 707,55 €
- * schodok kapitálového rozpočtu vo výške **164 902,55 €**

bežný a kapitálový rozpočet

- * bežné a kapitálové príjmy vo výške 328 141,65 €
- * bežné a kapitálové výdavky vo výške 434 054,81 €
- * schodok bežného a kapitálového rozpočtu vo výške **105 913,16 €**

finančné operácie

- * príjmové finančné operácie vo výške 143 080,75 €
- * výdavkové finančné operácie vo výške 3 545,25 €
- * zostatok zdrojov z finančných operácií vo výške 139 535,50 €

súhrnný rozpočet po zapojení finančných operácií spolu

- * celkové príjmy vo výške 471 222,40 €
- * celkové výdavky vo výške 437 600,06 €
- * celkový zostatok po zapojení finančných operácií vo výške **33 622,34 €**

účtovný výsledok hospodárenia obce Smrečany za rok 2018

- * náklady vo výške 284 396,17 €
- * výnosy vo výške 282 203,71 €
- * **výsledok hospodárenia po zdanení vo výške 2 192,77 €**

Stav celkových úverov je vykazovaný vo výške **199 896,25 €**, v tom **komerčné úvery vo výške 110 554,01 €**.

Dlhové nástroje sú v úhrnnej výške **203 868,32 €** v nasledovnej štruktúre:

Bankový účet: zostatok 32 323,30 €, čerpanie 19. 12. 2018, splatnosť 30.7.2027

Bankový účet: zostatok 89 342,24 €, čerpanie 13. 8. 2018, splatnosť 29.5.2019 (predfinancovanie programov EÚ)

Bankový účet: zostatok 78 230,71 €, čerpanie 23. 7. 2018, splatnosť 2.9.2023

Verejné zdroje: zostatok 3 972,07 €
Výška úrokov dosiahla 2 439,31 €, splátky úrokov dosiahli 3 545,25 € a spolu s úrokmi dosiahli výšku **5 984,56 €**.

Stav rezervného fondu k 31.12.2018 je **28,80 €**.

AKTÍVA:

Položka súvahy	Počiatočný stav k 1.1.2018	Konečný stav 31.12.2018
Majetok spolu	1.227.850,88	1.472.646,39
Neobežný majetok spolu	1.031.665,59	1.190.118,31
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	0	3.600,00
Dlhodobý hmotný majetok	870.909,94	1.025.365,51
Dlhodobý finančný majetok	160.755,65	161.152,80
Obežný majetok spolu	195.387,55	281.348,96
z toho :		
Zásoby	0	0,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0	0,00
Dlhodobé pohľadávky	0	89.342,24
Krátkodobé pohľadávky	181.797,94	154.292,24
Finančné účty	13.589,61	37.714,48
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0	0,00
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0	0,00
Časové rozlíšenie	797,74	1.179,12

PASÍVA:

Položka súvahy	Počiatočný stav k 1.1.2018	Konečný stav 31.12.2018
Vlastné imanie a záväzky spolu	1.227.850,88	1.472.646,39
Vlastné imanie	1.113.517,63	1.129.013,98
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	0	0,00
Fondy	0	0,00
Výsledok hospodárenia	1.113.517,63	1.129.013,98
Záväzky	87.500,26	319.473,98
z toho :		
Rezervy	1.100,00	1.100,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0	108.140,97
Dlhodobé záväzky	563,43	654,30
Krátkodobé záväzky	11.735,08	9.682,46
Bankové úvery a výpomoci	74.101,75	199.896,25
Časové rozlíšenie	26.832,99	24.158,43

Odmeny pre šikovných žiakov

Milí žiaci, milí študenti!

Za výborné študijné výsledky v školskom roku 2018/2019 dostanú šikovní žiaci finančnú odmenu.

Platia kritériá:

1. stupeň (1. – 4. ročník)

4,- € dostane žiak, ktorý bude mať na koncoročnom vysvedčení samé jednotky;

2. stupeň (5. – 9. ročník)

a/ 4,- € dostane žiak, ktorý bude na konci tohto školského roka vyznamenaný;

b/ 5,- € dostane žiak, ktorý bude mať na koncoročnom vysvedčení samé jednotky.

Peniaze si môže prísť zobrať (s dobrým vysvedčením) na obecný úrad každý žiak osobne v úradných dňoch do konca letných prázdnin.

Ešte o odpadoch...

Tried' kovové obaly – ušetríš prírodné zdroje

Plechovky od nápojov a drobné kovové odpady sú bežne zastúpené v rámci komunálneho odpadu, ktorý produkuje každý z nás. Nápoje a potraviny, ktoré sú do takýchto obalov balené, sa v našom živote objavujú vo veľkej miere. Aj plechovky od nápojov či iné drobné kovové obaly je potrebné triediť, aby mohli naďalej slúžiť aj po spracovaní. Materiál, z ktorého sú ple-

chovky a konzervy vyrobené, je odolný a v prípade ich vyhodenia vo voľnej prírode sa proces rozkladu odhaduje na niekoľko desiatok rokov. Napríklad, spomínaná hliníková plechovka sa v prírode rozloží až za 60 rokov. Naopak, recykláciou kovov sa prírodné zdroje a energia významne zachovávajú. Pred vyhodnením plechoviek do zbernej nádoby by sa mal takýto odpad stlačiť, aby sa ich objem zmenšil na čo najmenšiu možnú mieru.

Do zberných nádob nie je vhodné vhadzovať kovové obaly, ktoré sú znehodnotené od farieb, chemikálií či lepidiel, ale aj obaly, ktoré sú kombinované s iným materiálom, napríklad obaly od zubných pást.

Po vytriedení prejde kovový odpad rôznymi technológiami úpravy: strihaním, lámaním, lisovaním, drvením, briketovaním. Dotriedené kovové odpady putujú do hút, kde sa pretavia. To, čo v tomto odpade zostalo (napríklad zvyšky potravín alebo farby v konzervách), zhorí pri teplote 1700 °C. Roztriedený a zlisovaný kov sa odváža na ďalšie spracovanie, kde dostane nový život v podobe kľúčov, rámov na bicykel či plechovky. A nezanedbateľné je aj šetrenie prírodných zdrojov. Napríklad na výrobu jednej tony ocele z recyklovaných materiálov sa použije o 1,5 tony menej železnej rudy, ušetrí sa 500 kilogramov uhlia, vody o 40% a energie o 75%. Zníži sa znečistenie ovzdušia o 86%, znečistenie vody o 97% a zníži sa i ťažobný odpad o 97%.

Preto je dôležité nezabúdať aj na triedenie kovových obalov – o všetko ostatné sa postará OZV ENVI - PAK.

Elektrozariadenia odovzdávajúte do zberu v čo najkompletnejšom stave

Elektroodpad z našej obce dva razy za rok (na jar a v jeseni) odváža firma EKORAY z Námestova. Nepotrebné, nefunkčné, či nepoužiteľné elektro-zariadenia nám odvezú priamo pred našich domov a bytov. Firma odpad ďalej zhodnocuje a podľa množstva a druhu odvezených komodít vyráta sumu, ktorú si môže obec následne vyfakturovať. Hoci nevelkou sumou, ale predsa, pravidelne tak prispieva do obecného rozpočtu. Zároveň sa hmotnosť odvezeného elektroodpadu pripočítava k celkovému objemu vyseparovaného odpadu v dedine. Tento objem v percentuálnom vyjadrení bude jedným z dôležitých faktorov pri vypočítavaní ceny za odvoz a ukládanie komunálneho, teda nevyseparovaného odpadu a ovplyvní tak ročný poplatok za odpady na osobu v našej obci. Pri zatiaľ poslednom zbere 24. 4. 2019 pracovníci EKORAY odviezli 2 355,00 kg elektroodpadu, obec firme vyfakturovala 75,80,- eur.

Elektroodpad je v zmysle zákona o odpadoch definovaný ako elektro-zariadenia, ktoré sú odpadom vrátane všetkých súčiastok, konštrukčných častí a spotrebných materiálov, ktoré sú súčasťou elektro-zariadenia v čase, keď sa ho držiteľ zbavuje.

Pri posledných zberových akciách firma zaznamenala, že občania v ob-

ciach odstraňujú niektoré vnútorné časti elektro-zariadení a ostávajú len obaly a menia tým charakter odpadu. Firma EKORAY upozorňuje, že na základe horeuvedeného zákona sa zakazuje rozoberať, či inak zasahovať do elektroodpadu pred jeho odovzdaním osobe oprávnenej na prípravu na opätovné použitie elektroodpadu alebo spracovateľovi elektroodpadu.

Pri porušení tohto zákona podľa § 117 môže Slovenská inšpekcia životného prostredia na podnet osoby oprávnenej na prípravu na opätovné použitie elektroodpadu alebo na podnet spracovateľa elektroodpadu udeliť pokutu od 4 000 do 350 000 eur.

Zmeny doterajšieho spôsobu vývozu veľkoobjemového komunálneho odpadu

Neustále sa zvyšujúci objem komunálneho odpadu je celosvetovým problémom. Slovensko, ani naša obec nie je výnimkou. Prevažná väčšina odpadu na Slovensku sa skládkuje, v spaľovniach sa likviduje len malá časť odpadov. Skládkovanie sa stáva veľkou záťažou pre životné prostredie. Paradoxne, veľkú časť bežného komunálneho odpadu možno v našich podmienkach vytriediť a recyklovať.

Štát na túto situáciu reaguje zvyšovaním ceny za ukládanie a skládkovanie odpadov. Cena, ktorú obce zaplatia za skládkovanie, bude závisieť aj od po-

meru vytriedeného a nevytriedeného odpadu. Čím viac odpadu vytriedime (v Smrečanoch možno triediť plasty, viacvrstvové obaly a kovové obaly, papier, sklo, použité kuchynské rastlinné oleje a elektroodpad), tým menší bude ročný poplatok za odpady na osobu.

Obec Smrečany preto postupne prijme viacero opatrení na znižovanie množstva komunálneho odpadu.

Jedným z nich **bude zmena doterajšieho spôsobu vývozu veľkoobjemového komunálneho odpadu**. V predchádzajúcich rokoch, v snahe vyjsť v ústrety občanom, boli na dvoch miestach (pri KD a na nižšom konci) umiestnené veľkoobjemové kontajnery do ktorých mohli občania v stanovenom čase ukladať veľkorozmerný odpad. Tento spôsob sa neosvedčil, nie každému vyhovoval čas otvárania kontajnera a čo je horšie, do nádoby občania nosili nielen časti nábytku, koberce...atď, ale aj nepatričný odpad – elektroodpad, kovový odpad, drobný stavebný odpad, pneumatiky...často ich umiestňovali aj vedľa kontajnera. Kvôli týmto zlým skúsenostiam je nevyhnutné zodpovednejšie sa zaoberať triedením odpadu i vývozom netriedeného veľkorozmerného odpadu.

S účinnosťou od 1. júla 2019 sa bude **veľkoobjemový odpad** vyvážať na dva razy do roka (na jar a v jeseni) a to tak, že bude vopred zverejnené o aký druh odpadu pôjde (patria sem: nábytok, dvere, okná, koberce, podlahové krytiny, molitan, guma a pod.). Ide o nerecyklovateľný odpad, ukladá sa na skládky. Mimo uvedených termínov obec zabezpečila možnosť vyviezť spomenutý odpad individuálne na zberný dvor v Okoličnom. Po predložení do-

kladu totožnosti s trvalým bydliskom v Smrečanoch, odpad odoberú. VPS Liptovský Mikuláš uloženie odpadu raz mesačne vyfakturujú obci.

Do netriedeného odpadu sa započítava i **drobný stavebný odpad (odpad z bežných udržiavacích prác ktorý nepresiahne objem 1 m³ na osobu a rok)**. Pri stavebných prácach vykonávaných firmou, by táto mala odviezť i všetok stavebný odpad, ak domácnosť vyprodukuje ďalší stavebný odpad, zabezpečila obec s účinnosťou od 1. júla 2019 možnosť vyviezť ho individuálnym spôsobom na zberný dvor v Okoličnom. Po predložení dokladu totožnosti s trvalým bydliskom v Smrečanoch, odpad odoberú. VPS Liptovský Mikuláš uloženie odpadu raz mesačne vyfakturuje obci. Obec vyúčtuje poplatok pôvodcovi odpadu za uloženie drobného stavebného odpadu podľa platného VZN 2/2017 čo činí 0,078 eura za kg odpadu.

Zelený biologicky rozložiteľný odpad – jeho odvoz obec zabezpečí na vlastné náklady dva razy ročne (na jar a v jeseni). O mieste pristavenia kontajnerov a presnom čase zberu bude obec včas informovať. Zároveň je držiteľ odpadu zo zelene vznikajúceho pri údržbe záhrad a individuálnej bytovej výstavbe povinný zhromažďovať a zhodnocovať odpad v kompostovacom zásobníku.

Odvoz **elektroodpadu** je zabezpečený dva razy ročne spoločnosťou EKORAY Námestovo. Najbližšie prídu do Smrečian v septembri 2019. **Tento odpad do veľkoobjemových kontajnerov nepatrí** – nielen z hľadiska toho,

že nepatrí na skládky, zároveň zbytočne navyšuje objem netriedeného odpadu. Ak ho odovzdáte firme EKORAY, započíta sa do celkového objemu triedeného odpadu a obec dostane aj nevelký finančný obnos, keďže firma elektrické zariadenia ďalej zhodnocuje.

Uvedené opatrenia obec v čo najkratšom čase zohľadní i prijatím nového VZN alebo v jeho dodatku.

OZNAMY

Volby do Európskeho parlamentu v Smrečanoch

Máme za sebou volebný polrok. Po komunálnych a prezidentských voľbách sme si 25. mája volili svojich zástupcov do európskeho parlamentu po štvrtýkrát. Celoslovenská účasť bola na úrovni 22,74%. V smrečianskom volebnom okrsku zaznamenali tieto výsledky: Do zoznamu bolo zapísaných 565 voličov. Na hlasovaní sa zúčastnilo 171 voličov, čo predstavuje 30,2 percentnú volebnú účasť. Voliči odovzdali celkom 170 platných hlasov, rozdelili ich takto: SMER – sociálna demokracia – 19 hlasov, Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko – 14 hlasov, KOREKTÚRA Andrej Hryc – 2 hlasy, Slovenská národná strana – 10 hlasov, Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti (OLANO) – 4 hlasy, Kresťanskodemokratické hnutie – 26 hlasov, Strana zelených Slovenska – 1 hlas, DOMA DOBRE – 8 hlasov, Koalícia Komu-

nistická strana Slovenska, VZDOR – strana práce – 1 hlas, Sloboda a Solidarita – 27 hlasov, Kresťanská únia – 9 hlasov, Koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU – občianska demokracia – 42 hlasov, Demokratická strana – 2 hlasy.

Najviac preferenčných hlasov z jednotlivých kandidátov na europoslancov získala Miriam Kuzárová (KDH) - 22 hlasov, v európskom parlamente však sedieť nebude, keďže v celoslovenskom meradle nezískala dostatočný počet hlasov. Zaujímavosťou je, že 26 rôznych kandidátov dostalo v obci po jednom hlase. Celkovo voliči v Smrečanoch zakrúžkovali až 60 rôznych mien.

-mu, ír-

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Naši jubilanti:

*Čo je to ľudské šťastie?
Zázračný okamih
a strom chvíľ,
z ktorého si človek sám
halútku času a lásky
pre život odlomil...*

Milan Bella – 70 rokov
Eva Čupková – 75 rokov
Pavel Jančo – 75 rokov
Vilma Širicová – 75 rokov
Ján Hrnčiar – 80 rokov

Opustili nás:

*Tichý vietor vôkol šumí – s večnosťou sa
dohovára!
Som na tajomnej ceste
a cítim ako vo mne svet znieť bude stále,
cítim, že pre živého smrti niet...*

Zdenka Jančová vo veku 92 rokov
 Milan Širica vo veku 77 rokov
 Stanislav Hrnčiar vo veku 87 rokov

Narodení

*Toto najväčšie
 a také maličké
 naše roky vracajú sa
 naše ruky strácajú sa
 v jeho ručičke.*

Rodičom Katarína a Dušanovi Fraňovcom sa narodil syn Artur. Katarína Števková a Martin Gežík sa tešia zo syna Martina.

Manželstvo uzavreli

*Zrástli sme vedno ako rieka s krajom,
 aj prameň vyviera hlboko zo zeme,
 verím, že ho raz isto nájdeme,
 nedotlie plameň v srdci mojom.*

Lívia Hološová – Filip Ševčík

ROZHOVOR

Prinášame vám rozhovor s Luciou Moravčíkovou, rodáčkou zo Smrečian s prechodným pobytom v Prahe a túlavými topánkami, ktoré ju zaviedli len za posledný rok na Filipíny, do Thajska, Bulharska, Španielska a na Sicíliu. Momentálne skončila svoju štvormesačnú cestu po Ázii.

Minulý jar si strávila mesiac na Filipínach a v Thajsku s kamarátmi. Tento rok si sa opäť vybrala na ázijský kontinent. Čím si ťa Ázia získala, že si sa do nej znova vrátila?

Minulý rok som toho nestihla vidieť toľko, koľko som chcela, tak som

• So ženou z kmeňa Čiernych Hmongov v horách severného Vietnamu Foto:-Im-

sa rozhodla vrátiť. A prečo práve juhovýchodná Ázia? Prečo nie! Je toľko miest na svete, ktoré som nenavštívila, tak prečo nezačať práve na mieste, ktoré mám už trochu oťuknuté a viem zhruba, čo ma čaká. Je to bezpečná časť sveta, pokiaľ človek používa zdravý rozum a takisto sa tam veľmi jednoducho žije a funguje, keď si osvojí ich pravidlá a zvyky :).

Na niekoľko mesačnú cestu po ostrovoch Bali, Austrálii a Vietname si sa vybrala úplne sama. Čo ťa k tomu viedlo?

Nebol to zámer. Nebolo to také, že som sa zobudila a povedala si, no a teraz vám ukážem, že to dokážem. Ísť niekam sama samučká. To, že som nešla s nikým, má celkom prozaický dôvod. Nie každý si môže dovoliť vycestovať na niekoľko mesiacov, najmä kvôli práci. Ja mám to šťastie, že pracujem online, to znamená, že si svoju

• *Brisbane, Austrália Foto:-Im-*

prácu ťahám na pleci a jediné, čo potrebujem je internetové pripojenie. Preto cestujem pomaly, zdržujem sa dlhšie na jednom mieste, kde sa snažím viesť taký ten normálny život, aký viem v Prahe alebo v Smrečanoch, čiže práca, šport, kamaráti, odpočinok. Nenaháňam sa za kultúrnymi pamiatkami ani atrakciami, stretávam sa s miestnymi ľuďmi, pýtam sa, ako žijú. Najkrajší je pocit, keď vojdete do kaviarne alebo reštaurácie a tam vás vítajú so slovami: „Welcome back, how are you today?“

Ostrov Bali je nádherný svojou prírodou, ale má aj svoju odvrátenú tvár. Aký je tvoj najsilnejší zážitok z tohto ostrova?

Bali je iný svet. Každý to tvrdí, no kým som si to nezažila, neverila som. Je to jediný hinduistický ostrov z cca 18 000 indonézskeho ostrovov a ostrovčekov tejto moslimskej krajiny. Ľudia žijú náboženstvom a to ovplyvňuje

celý ich každodenný život. Vidate domácich v slávnostných odevoch kráčať s táckou plnou obetí ku oltáru, ktorý sa nachádza v každej domácnosti. Zapalujú vonné tyčinky, modlia sa, robia akési magické rituály, kropia obetiny vodou. To sa deje niekoľkokrát denne. Takmer každý deň majú spoločné ceremónie, kde spolu spievajú a modlia sa, k doktorom nechodia, liečia ich šamani, takisto veria na karmu. Celá atmosféra je silno spirituálna, no zároveň je to ostrov plný turistov, respektíve expatov, teda cudzincov, ktorí tam žijú a pracujú (väčšinou) online, čiže cez internet. Silná obľúbenosť a fluktuácia ľudí so sebou prináša aj problém, s ktorým bojuje celá naša planéta. Akurát niekde úspešnejšie a niekde menej. Odpad. Áno, 5 miliónov ľudí na ostrove Bali denne vyprodukuje až 3,5 ton odpadu. Indonézska vláda už zakázala používanie plastových tašiek a slamiiek a udelila turistickú daň, ktorá by mala byť použitá na čistenie pláží, no kým sa tieto opatrenia skutočne prejavia, ešte pár litrov kontaminovanej vody balískymi potrubiami pretečie. Ale aby som odpovedala na tvoju otázku, mojím najsilnejším zážitkom bol východ slnka na aktívnej sopke Rinjani na ostrove Lombok v Indonézii.

• *Ostrov Nusa Penida, Indonézia Foto:-Im-*

• *Národný park Noosa, Austrália Foto:-lm-*

Splnil sa ti aj tvoj veľký sen - navštíviť krajinu protinožcov. Naplnila Austrália tvoje očakávania?

V Austrálii som sa zastavila na dva týždne navštíviť kamarátku, čiže som tam fungovala viac-menej ako turista. Po dvoch týždňoch sa toho nedá veľa hodnotiť, ale pamätám si, ako som po prilete strávila asi hodinu v supermarkete užasnutá obrovským množstvom vecí, ktoré mám možnosť si kúpiť, keby som chcela. Veľa ľudí si chodí k protinožcom plniť sen o lepšom živote, no nič nepadá z neba zadarmo. A v Austrálii zvlášť treba makať, keď chce človek niečo dosiahnuť.

Tvojou poslednou zastávkou v Ázii bol Vietnam. Mnohí z nás vedia o tejto krajine veľmi málo. Aký je Vietnam z pohľadu Európanky?

Keď som si kupovala letenku do Vietnamu, vedela som len, že hlavné mesto je Hanoj. Nič viac, priznávam sa s hanbou. Nevedela som takmer nič o histórii, o ľuďoch, o kultúre. Asi je to aj lepšie, vstupovala som do tejto krajiny bez predsudkov, predstáv, bez očakávaní. A ona si získala moje srd-

ce. Tým, že sa na nič nehrá, je úprimná v celej svojej špíne, smrade, zdanlivej dezorganizovanosti, nezištnej pohostinnosti, zvedavosti, so všetkými tými úsmevmi, ktoré stretnete na ulici. Vietnam je rozmanitá krajina s nádhernými horskými scenériami, kde žijú etnické kmene stále starým tradičným spôsobom. Je plná budhistických chrámov- pagod, jaskýň, dlhých bielych pláží, džunglí, ale hlavne milých ľudí pripravených pomôcť vám, aj keď nemajú ani tušenie, čo vlastne od nich chcete :).

Aké poznanie si z tejto cesty domov prinášaš?

Cestovanie mi dalo veľa. Rozhodnutie cestovať sama bolo asi to najlepšie, čo som mohla v poslednej dobe urobiť. Naučilo ma to veľa. Hlavne po-

• *Šťastný budha v meste Da Lat, Vietnam Foto:-lm-*

kore. Čím väčšiu časť sveta človek spozná, tým sa cíti menší a bezvýznamnejší. Uvedomí si, že ľudský život je kmit krídel kolibrika a najmä v miestach ako je Ázia, kde žije 2000 ľudí na kilometer štvorcový je jeho existencia vlastne len zrnko piesku na púšti. Naučilo ma to, že k šťastiu a životu potrebujem málo materiálneho a všetko sa to zmestí do 40litrového ruksaka. Naučila som sa nebáť sa poprosiť o pomoc, naučila som sa tolerancii, tomu, že ľudia na druhom konci sveta rozmyšľajú iným spôsobom ako ja, majú iné zvyky. Že mľaskanie, ktoré je u nás považované sa prejav nevychovanosti a faux paux voči etikete, je vo Vietname znakom, že vám chutí a ceníte si kuchárove schopnosti. Pri mojom štýle cestovania som stretávala veľa ľudí, s ktorými som trávila čas a bolo to teda o tom vedieť sa prispôbiť úplne cudziemu človeku a jeho potrebám, robiť kompromisy. A v neposlednom rade som sa naučila veľa sama o sebe, o svojich silných aj slabých stránkach a hlavne triky, ako si sama nakrémovať chrbát, lebo to sa ukázalo ako úplne najťažšia vec pri sólo cestovaní :D.

Kam tá tvoje cestovateľské topánky najbližšie zavedú?

Najbližšie mám pred sebou cestu domov, ktorá bude viesť cez Škótsko, Barcelonu a južné Francúzsko. Chvilku asi pobudnem na rodnej hrudi a potom v septembri by sme s dievkami smrečianskymi chceli vycestovať na Azory.

-mu-

SMREČIANSKE PAMIATKY

Kaštieľ Aristída Smrečianskeho

Pôvodne rokokový kaštieľ vznikol okolo roku 1750. Klasicistická úprava fasád bola urobená okolo roku 1810, kedy vznikla aj vstupná brána. Kaštieľ je jednoposchodová stavba, postavená na obdĺžnikovom pôdoryse. Najvýraznejším slohotvorným prvkom je kordónová rímsa a stredný rizalit, ukončený trojuholníkovým tympanómom. Kaštieľ má zachovanú pôvodnú vstupnú bránu aj s drevenými vrátami. Stojí v severovýchodnom rohu pôvodného dvora, na ktorom kedysi stálo päť samostatných hospodárskych objektov.

V roku 1866 vlastnil kaštieľ Aristid Smrečiansky (1837 – 1911), ktorý pochádzal z prvej línie rodu. Narodil sa a aj zomrel v tomto kaštieli. Bol jedným z najvýznamnejších členov rodu v druhej polovici 19. storočia. V rokoch 1900 – 1906 zastával funkciu lipťovského župana. Bol autorom národohospodárskych a politických brožúr. V jednej z nich zmapoval hospodársku situáciu Liptova na konci 19. storočia.

Kaštieľ postavil okolo roku 1750 Aristídov prastarý otec Krištof II. Smrečiansky (1722 – 1771). Vznikol z hmotných nákladov Krištofa III. A Ľudovíta II. Smrečianskeho (1732 – 1783), ktorí ho spoločne užívali. Ľudovít II. Pochádzal z tretej línie rodu Smrečiansky. Ľudovít II. mal len dcéry, preto kaštieľ ostal iba v rukách Krištofa IV. Smrečianskeho (1767), ktorý

Foto: internet

bol synom Krištofa III. Ten asi vyplatil dievčenské štvrtiny Ludovítových dcér. Klasicistickú úpravu, ktorá prispôbila kaštieľ novej dobe, nechal urobiť Krištof IV.

26. marca 1789 bol spísaný inventár Ludovítovej časti kaštieľa v Smrečanoch pre jeho dcéry Teréziu (*1759), Annu Máriu (1762 – 1790), Kláru (*1765) a Apolóniu (*1771). Murovaný „rezidenčný dom“ mal, tak ako dnes, dve podlažia. Ludovítova časť mala dve väčšie a dve menšie izby, dve pivnice na víno, kuchyňu. Kaštieľ obklopoval hospodársky areál, v ktorom bol domček na pálenie pálenky, majerská budova, maštale, komôrka na uchovávanie postelnej bielizne, stodola, sklad dreva, sypáreň a spoločný rodový pivovar. Medzi pozoruhodnejšie kusy vnútorného zariadenia patrili výrobky z holičskej manufaktúry na kameninu – misy s pokrievkami, okrúhle taniere, svietniky, šáločky na kávu a čaj. Ludovít vlastnil aj niekoľko kusov kníh s náboženskou tematikou. Bola medzi nimi slovenská biblia, Cithara sanctorum od Juraja Tranovského a iné. Najcennejšou časťou vybavenia boli barokové a rokokové šperky. Po otcovi zlahčený zlatý prstienok, zlatý prsteň s tromi

diamantovými kamienkami. Po matke Jane Jób Fančalovej zdedili dcéry perlový náhrdelník s 590 kusmi perlových zrn, druhý s 517 zrnami a tretí s 10 zrnami. Anna Mária pri uzavretí manželstva s Michalom Čemickým dostala od manžela perlový náhrdelník s 590 kusmi perlových zrn. Daroval jej aj 8 kusov zlatých hruškovitých šperkov, ktoré dal urobiť u mikulášskeho zlatníka Jána Sirdlama. Vzácných bolo tiež 5 väčších a 8 menších mís vykladaných diamantami, 3 väčšie a 35 menších mís vykladaných rubínmi. Dcéry zdedili 6 zlatých párov náušnic vykladaných diamantmi a 4 páry väčších a 12 párov menších s rubínmi. Z potrhaného náhrdelníka mali 1000 kusov granátov.

Z publikácie Tomáš Janura:
Vidiecke šľachtické sídla v Liptovskej stolici,
 s. 111 – 112. **Liptovský Mikuláš 2008.**
Krátené.

Z HISTÓRIE

Už 720 rokov...

V tomto roku je to už 720 rokov od prvej písomnej zmienky o obci Smrečany. História obce sa začala písať 12. apríla 1299, kde je spomínaná pod názvom Zemerchen.

V roku 1230 kráľ Ondrej II daroval trom mužom, ktorí mali pravdepodobne český pôvod - Beuch, Hauch a Polka neobývané územie časti Liptova. Najstarším známym priamym predkom rodu Smrečaniovcov bol Lauren (spomína sa v listine v r. 1263 v listine kráľa Bélu IV.), ktorý mal synov Serefel a Bogomerius. Od nich pochádzajú rody Smrečaniovcov rovnako ako i zemianske rody Bánovcov (do 15. stor.

Nádasdyovcov), Podturniaskovcov, Pongráčovcov a Sentiványiovcov.

Najstaršia písomná zmienka o obci vznikla 12. apríla 1299 v súvislosti so súdnym sporom o vlastníctvo, keď Miklós comes (šľachtic) spochybnil listinu Ladislava IV a tvrdil, že územia Scenmiclus (Sv. Mikuláš), Zemerchen (Smrečany), Nadosd (Trstené), Domanylese (?) patria k Werbiche (Vrbica) majetku, pričom odporcami boli synovia Bogomeriusa: Bodo, Mikuláš, Ján a tiež synovia Serafhinusa: Ondrej a Mikuláš. Bohumírovci a Serafínovci spor vyhrali.

9. októbra 1349 Štefan, syn Mikuláša (syn Serafína) žiadal svojich bratrancev, že nakoľko žije v obci Szemeretsen a doposiaľ nedošlo k rozdeleniu spoločného majetku, aby pomohli postaviť v obci kamenný kostol. Spoločným úsilím bol v obci postavený gotický kostol Obetovania Pána, ktorý je historickým klenotom dodnes. Z danej listiny môžeme považovať Štefana za zakladateľa rodu Smrečányiovcov. Jeho otca Mikuláša – syna Serafína, 8. mája 1286 kráľ Ladislav IV za zásluhy vo vojnách v Rakúsku a Česku prijal medzi uhorskú šľachtu.

Ich potomkovia, neskorší vlastníci Smrečian, používali v prídomku „de Smrecsan“, z ktorého sa vytvorilo prídome „Smrečanský“ „Smrečáni“; aj jeho maďarská podoba „Szmrecsányi“. Okrem poddanských domov bola koncom 16. storočia architektúra Smrečian rozšírená o zemanské kúrie, panský mlyn, faru. Obec bola vtedy najväčšou v okolí.

Najstarší známi predkovia rodu Smrečaniovcov sú traja muži, ktorí

mali pravdepodobne český pôvod - Beuch, Hauch a Polka. Zemania Serafín a Bohumír, ich potomkovia, figurujú ako prví majitelia Smrečian písomne spomenutí v ich súvislosti. Minulosť smrečaniovského rodu sa teda odvíja od Bohumíra I., rovnako ako i zemianske rody Bánovcov, Podturniaskovcov, Pongráčovcov a Sentiványovcov. Za zakladateľa rodu sa priamo považuje Mikuláš - jeden zo šiestich synov Bohumíra I, pričom 8. mája 1286 ho kráľ Ladislav IV prijal medzi uhorskú šľachtu. Smrečany sa stali hlavným sídlom rodu pri delbe liptovských majetkov. Mnohí príslušníci rodu Smrečaniovcov zastávali významné spoločenské funkcie. Príkladom je i Aristíd Smrečáni, ktorí v rokoch 1900-1906 pôsobil ako najvyšší liptovský župan. O jeho prítomnosti v obci svedčí náhrobný kameň na smrečianskom cintoríne i kaštieľ so záhradou na okraji obce (dnešný domov sociálnych služieb). Okrem tohto kaštieľa sa v obci postavilo viacero podobných stavieb, pričom niektoré sa už dodnes nezachovali - Letohrádok oproti hlavnému vchodu do hlavného Aristídovského kaštieľa, dom pre sluhov, Bogušovský kaštieľ, Sentiványiovský kaštieľ, Vnukovský kaštieľ, Smrečaniovská kúria.

Z dôvodu premnoženia vlkov v Liptove koncom 18. storočia dochádzalo na panských majetkov k značným škodám. Liptovská stolica preto vydala nariadenie o vyplácaní odmeny za každého uloveného vlka. Smrečianske lesy boli bohaté na túto škodnú zver, preto odmeny sa stali nezanedbateľným príjmom pre obecnú pokladnicu. Na spoločných pohonoch na vlky bolo

napríklad v období rokov 1799-1839 ulovených 46 vlkov - a to i vďaka tzv. spoločným lapačkám na vlkov, ktoré obyvateľov Žiaru a Smrečian preslávili v celej Liptovskej stolici. Lapačky pozostávali z dômyselného systému sietí (asi 7-8 sietí každá o dĺžke 30-40 metrov), do ktorých ľudia spoločne nahnali nechceného „agresora“. Tento neskôr i historikmi vyhľadávaný a popisovaný systém našiel odozvu aj v oficiálnych znakoch obce, pečatiach a iných heraldických znakoch. Najstarší odtlačok pečate obce Smrečany sa datuje na 18. storočie, ďalší z r. 1848. Je na ňom vlk v sieti s textom „Sigillum possessionis Szmrečan 1848“, čo v preklade znamená „Pečať obce Smrečany 1848“. Po r. 1918 sa zo znaku obce vytratila sieť a predtým latinský alebo maďarský text bol nahradený slovenským. Smrečany boli jednou z mála obcí, ktoré i v 20. storočí nepoužívali nápisovú pečať, ale vyobrazenie vlka ako symbolu, erbu obce. Lapačku vlka do siete nemá na Slovensku žiadna iná obec! V r. 1994 prof. Jozef Novák na základe historických predlôh vypracoval dnešnú podobu znakov obce - erb je tvorený zeleným štítom, na ktorom je vyobrazený zúfalý vlk chytený do zlatej (žltej) siete. Rovnaké farby - zelenú a žltú - má i obecná zástava s 5 pásmi, obdĺžnikovým tvarom s 2 klinovitými zástrihmi.

Zdroj: internetová stránka obce Smrečany

Foto: internet

Žiarska chata oslavuje, kto bol jej prvým chatárom?

Už 80 rokov v Žiarskej doline množstvo turistov nie len zo Slovenska navštevuje obľúbenú Žiarsku chatu. Jej podoba sa niekoľkokrát menila, menili si i chatári, zamestnanci. Prvým chatárom bol Vítězslav Šlampa.

Vítězslav Šlampa pochádzal z Brna, venoval sa skautingu a miloval hory, ich krásu i drsnosť zároveň. Spolu s partiou mladých skautov často navštevoval Oravu, odkiaľ podnikali výlety do Roháčov. Šlampa mal iba 19 rokov, kedy spolu so staršou sestrou Máriou začali chatáčiť na Zverovke, písal sa rok 1933. Vtedy bola Zverovka otvorená počas zimy po prvýkrát, dovtedy bývala otvorená len v lete.

V roku 1938 v Žiarskej doline, sa vďaka mikulášskemu odboru Klubu slovenských turistov a lyžiarov a vďaka obci Žiar, ktorá poskytla časť stavebného materiálu, práve končila výstavba najmodernejšej turistickej chaty. Professor Oldřich Nuska ponúkol mladšiemu z bratov Šlampových miesto chatára na Žiarskej chate. V jej kamennom suteréne sa nachádzala lyžiarska, veľká pekárskaya pec a dve spoločné nocľahárne pre 20 ľudí. V dvoch nadzemných zrubových poschodiach boli kuchyňa, dve jedálne a desať izieb s 30 posteľami. Voda tiekla do chaty samospádom zo zbernej nádrže a na chate sa svietilo petrolejkami alebo tlakovými lampami.

V roku 1940 prišla za Vítězslavom do Žiarskej doliny jeho brnianska láska, Věra Toušková a spoločne zvelebo-

vali chatu. Keďže roky ich spoločného chatárčenia, boli vojnové, ani v nadmorskej výške 1325 m.n.m. sa nedalo vojnovým udalostiam uniknúť. Už od roku 1942 poskytovali ľuďom, ktorí museli nosiť dávidovu hviezdu, zamestnanie alebo úkryt. Vítězslav Šlampa si spomína: „Mnohé sme znali, boli to turisté, lyžaři, naši verní navštevníci a přátelé. Byl jim zakázán vstup i do turistických objektu. Nedbali jsme na úřední zákazy a v kritických dobách, když se chystaly další transporty židu do koncentračních tábora, jsme je ukryvali...“.

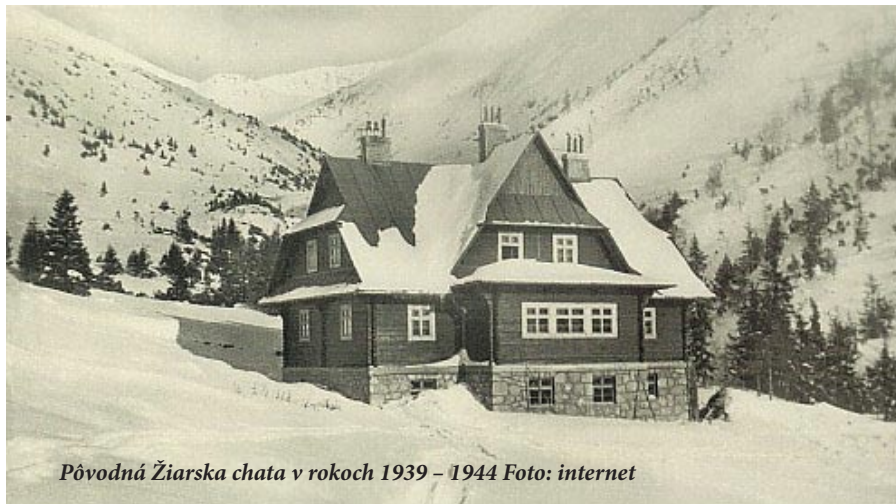
Keď bolo vyhlásené Slovenské národné povstanie, vymenili posledných pár turistov partizáni. „Pro partyzáni jsme z Mikuláše dováželi všechno potřebné. Ale nahoru přišli Němci. Vedli je gardisté, které dobře znali terén. Bylo to ráno 28. října 1944, kdy nás vzbudila kanonáda. Zůstat na chatě, to byla sebevražda, vždyť za spolupráci s partyzány se střílelo na místě. Byli jsme

připravení na nejhorší - batohy s nejnutejší výstrojí jsme měli stále připravené. Na cestu k chatě dopadaly miny, když jsme zadním vchodem opouštěli budovu. Asi kilometr nad chatou jsme se skryli do vysoké kosodřeviny. Němci Žiarskou chatu vyrabovali a podpálili, kamenný suterén vyhodili do povětří. Zachránil nás bunker, který jsme kdysi vybudovali. Odtud jsme viděli, jak hoří chata pod Roháčem. Zůstaly z ní jen tři kamenné komíny...“.

V bunkri ostali Šlampovci s malými deťmi do 4. januára. Podarilo sa im dostať cez front tak, že boli ukrytí v konskom záprahu. Priatelia ich prijali na Štrbskom plese. Po vojne sa chcel Vítězslav vrátiť do Žiarskej doliny, ale kvôli nariadeniu museli zostať chaty v pohraničných oblastiach zatvorené. Šlampovci zostali žiť pod Vysokými Tatrami, kde pôsobili ako učítelia.

spracované z článku

Doba rozletu i strádání, autorka: Helena Mišková

Pôvodná Žiarska chata v rokoch 1939 – 1944 Foto: internet

ZO SPOLKOVEJ ČINNOSTI

MS SČK v Smrečanoch

• Členky MSSČK počas Dňa detí Foto: -ik-

Čo ste hasiči, čo ste robili

Po dlhej chorobe nás opustil bývalý člen hasičského zboru Milan Širica, dňa 04.05.2019 sa naši členovia zúčastnili poslednej rozlúčky. Milan, „česť tvojej pamiatke“, nikdy nezabudneme.

Dňa 05.05.2019 sme sa v dopoludňajších hodinách zúčastnili okrskového kola pripravenosti v obci Veterná Poruba. V nepriaznivom počasí sa konali štafety a útok. Po súťažiach sa posedelo pri občerstvení, ktoré nám pripravili.

Dňa 25.05.2019 sme sa stretli pri organizovaní MDD v našej obci. Pripravili sme pre deti päť súťažných disciplín, pri ktorých si mohli vyskúšať svoju zručnosť.

Súťaže sa konali pri požiarnej zbrojnici, kde bola vystavená aj naša historická a súčasná technika.

Do budúcnosti nás čaká Memoriál Petra Kováča a taktické cvičenie, ktoré bude organizované naším hasičským spolkom. Všetci vieme, že prichádza leto a tým aj väčší výskyt turistov v prírode, preto by som chcel vyzvať našich občanov, aby sa počas pobytu v prírode správali zodpovedne, aby nedošlo k zbytočným požiarom a k iným nežiadúcim udalostiam.

Pri tejto príležitosti ďakujem všetkým hasičom, ktorí sa na týchto podujatiach zúčastnili a zároveň chcem vyzvať tých hasičov, ktorí zatiaľ nepriložili ruku k dielu, aby sa už konečne zapojili do hasičskej činnosti.

Predseda DHZ

Folklórna skupina Smrečany

V tomto období sa naša folklórna skupina pravidelne stretáva pri nácvikoch nových programov a piesní, s ktorými by sme sa chceli predstaviť v budúcom období.

Pri spomienke na koniec 2. svetovej vojny Foto: -Is-

V mesiacoch máj - jún sme sa zúčastnili pri spomienkových oslavách ukončenia druhej svetovej vojny a vojnových udalostí, ktoré do veľkej miery zasiahli aj našu obec Smrečany. V mesiaci jún sme účinkovali pri sadení mája na námestí pred kostolom.

Na našich predstaveniach sa budeme tešiť na všetkých priaznivcov a podporovateľov folklóru.

-Is-

• Stavanie májov Foto: -Is-

Smrečianski záhradkári

Skaly, brigáda a fyzika

Skaly sú zvláštna vec. Hornina alebo nerast rôznej veľkosti, farby, hmotnosti, rôzneho tvaru a zloženia, ... V súvislosti so záhradkármi aj predmet zberu. Nie ako dákej matérie do zásoby alebo vitríny, ale ako téma brigády.

Sobota 30. marca, krásny, slnečný deň. Smrečianski záhradkári sa zišli v hojnom počte pri plánovanej brigáde pre naše miestne poľnohospodárske družstvo. Lán poľa pod Veternou Porubou bol tým priestorom, ktorý sme mali od skál, teda tých veľkých, plochých pieskovcových vyzbierať. V živote je všetko v rovnováhe – za tú fyzickú námahu sme dostali nespočetné množstvo výhľadov. Na všetky okolité vrchy, zelenajúce sa kopce, paraglajdistu, ktorý z nám neznámych dôvodov pristál za juhozápadným obzorom... Bol to prosto pekný jarný deň, pre nás s prívlastkom „dobře využitý“.

Ale k fyzike. Skaly sme boli už raz zbierať. Vyzeralo to vtedy, že bude od

nich dlhší čas pokoj. Ale kde sa skaly a skalky na poliach, v našich záhradách berú? Vraj je to – ako všetko, čo sa deje okolo nás – fyzika.

Skaly ako neživá príroda sa samy od seba hýbať nemôžu, čiže neprídu z hôr alebo od susedov. Zjavia sa však takto: Skala, skalka i veľká skalisko si „sedia“ vo svojej pozícii pod zemou a čakajú. Čakajú dlho, dlho... Nemajú inú robotu, len čakať a navyše – sú trpezlivé. Čakajú na dážď, čakajú na mráz. V priebehu roka pršíava, voda presakuje cez pôdu až ku našej skalke. Obmýva ju, drobné čiastočky pôdy sa splavujú vďaka gravitácii nižšie a nižšie. Keďže v priebehu roka sa tieto prírodné javy opakujú veľakrát, dažďová voda obmývaním skalky vytvorí pod ňou malú vzduchovú bublinku. Tá je prázdna až do prvých mrazov. Vtedy sa začnú diať zázraky pohybu skál. Mráz navlhnutú pôdu stiahne a zároveň pomocou tej dažďovej vody

zväčší objem masy voda-pôda (veď sa vám už možno stalo, že ste zabudli vedro s vodou na mraze – v lepšom prípade ľad „narástol“, zväčšil svoj objem, v horšom roztrhol plastový kýbel, alebo „vydul“ dno kovového). Mrznúca pôda s vodou sa začnú rozťahovať, využijú priestor – bublinu pod skalou. Mráz je silák, skalu podvihne o kúsok hore. V teplejších dňoch pôda rozmrzne, voda sa „poberie“ dole, príde ďalší dážd, ďalší mráz, ...

Keď prideme na jar do záhrady a pozrieme na hriadky, prvé nám do očí padnú skalky. Povieme si: „Jaj, kde sa tie skaly zase nabrali?!“ Nuž, ako po stáročia predtým – zo zeme.

Kanaďan Herbert M. McLuhan (teoretik médií, literát, ...) mal na kameň názor, že je to ťažké a nemotorné médium, viažúce na seba čas. Stotožňujeme sa s týmto – tie skaly a skalky, ktoré na povrchu zeme vidíme, boli veľa, veľa rokov skryté pod zemou a čakali. Na čas, kedy im bude dopriate dostať sa na povrch, vidieť všetky tie krásy, ktoré nás obklopujú. Náš ľudský čas vidieť máme práve teraz. A na rozdiel od kameňov môžeme aj niečo urobiť. Napríklad ísť na brigádu a zbierať skaly.

Divadelníci

Divadelná jar je vždy obdobím odychu a chvíľou pokoja po vyčerpávajúcom zimnom nasadení. Predsa len sme si potrebovali vydýchnuť a načerpať nové sily. Avšak, podľa hesla, kde je vôľa, tam je cesta, sme sa pustili do ďalšej tvorivej práce. A nebolo jej málo. Naša divadelná mladá sa spolu s pani

Smrečianski záhradkári, občianske združenie, pozývajú všetkých členov, ich rodinných príslušníkov, priateľov, občanov Smrečian na tohtoročné Stretnutie v prírode - záhradkársku zábavu, ktorá sa bude konať v sobotu 20. júla 2019.

Začiatok plánujeme na 18.00 hodinu na priestranstvách okolo kultúrneho domu v Smrečanoch. Pre všetkých hostí pripravujeme krátky kultúrny program, dobrý guláš a iné rôzne formy občerstvenia, tombolu a dobrú zábavu. Prídte sa stretnúť s priateľmi, zatancovať si, zaspievať – tešíme sa na vás.

režisérkou chytili nacvičovať ďalšiu divadelnú rozprávku a ide im to naozaj ako po masle.

Ani my starší sme tak celkom nezháľali a na nejaký čas sme oživilí sálu nášho Kultúrneho domu v Smrečanoch výstavou prekrásnych maľovaných divadelných kulís, väčšinou starších ako my sami. Výstave predchádzalo niekoľko hodinové vypratávanie kulisárne, ktorá je priamo v priestore kultúrneho domu. Všetko čo sa v nej nachádzalo, bolo potrebné oprášiť, utrieť a zistiť, či je alebo nie je v použiteľnom stave. Našťastie väčšina bola, a keď sme postupne odhaľovali tie nádherné skvosty, sami sme ostali milo prekvapení. Výstavu si mohol prísť pozrieť každý počas MDD u nás v obci. Súťaživé de-

Počas Dňa detí Foto: -lš-

Divadelná mláď Foto: -lš-

úturence zas v tento deň hádali, ktoré predmety patria do tej správnej rozprávky a vyskúšať si mohli aj ozajstné divadelné kostýmy z našej šatnice.

A keďže bola naša divadelná mláď šikovná, do všetkého sa zapájali a so všetkým pomáhali, zaslúžili si aj malý výlet. Síce len do neďalekej Partizánskej Lupče. Detúrence tu odohrali nacviče-

né divadelné predstavenie a pozreli si aj ďalšie detské divadelné vystúpenia svojich kolegov. Večer pokračoval zábavou pri rôznych hrách a tí, ktorí ešte vládali a nezaspali, pozerali rozprávku. Divadelná noc bola pre nás všetkých zaujímavou skúsenosťou a myslím, že to stálo za to.

-Iš-

Ráno v Partizánskej Lupči Foto: -Iš-

Materská škola

Rozlúčka predškolákov s materskou školou

V dobrom aj v zlom budeš moja,
spomienky sa s tebou spoja,
keď je slnko, keď je zima,
ty si moja škôlka milá.
Škôlka moja domov drahý,
tu sme sa tak radi hrali,
raz musíme všetci odísť,
aby mohli noví zas prísť.

NIE, NIE nejdem do školy, musím tam ísť, aj keď sa tak trochu bojím.

Zbohom, zbohom škôlka milá bola si mi domovina.

NIE, NIE nejdem do školy, kamaráti čo ja budem bez vás robiť.

Zbohom, zbohom naša škôlka lúčime sa HEJ, HEJ, HEJ.

Deti a kolektív Materskej školy,
Vám praje príjemné prežitie letných
prázdnin.

Foto: -vk-

Foto: -vk-

KULTÚRNE PODUJATIA

Mama je ako rozkvitnutá lúka

Tak znel názov slávnostného programu ku Dňu matiek, ktorý sa uskutočnil v sále kultúrneho domu v nedeľu 12. mája. Programom, po rozkvitnutej lúke, sprevádzala Martina Kučerová. Mamám, starým mamám a ostatných hosťom deti z materskej

školy pod vedením svojich pani učiteliek zarecitovali básničky, zatancovali tance a zaspievali. Ďalej vystúpili väčšie dievčatá v scénke ako rozospaté kvietky, ktoré zobudilo jarné slniečko. Na otázku „Ako Boh stvoril mamu?“ odpovedali mládežníčky v krátkom výstupe. Hosťom sa prihovoril zástupca starostu obce p. Dušan Turoň. Všetky mamy si domov odniesli karafiát a dúfame, že aj radosť z programu - darčeku od detí.

-mu-

Foto: -ig-

Foto: -ig-

Stavanie májov

V sobotu 8. mája sa v našej dedine stavali máje. Prvé dva máje postavili chlapi a malí chlapci na detskom ihrisku o 18.00 hod. za spevu dievčat z dediny. Obecný máj zodvihli do vzduchu hasiči o 19.00 hod. pred evanjelickým kostolom. Ľudové piesne zanôtili členovia miestnej folklórnej skupiny, účastníkov pohostili dievčatá v krojoch korbáčikmi a pálenkou. Potom pokračovala akcia pri kultúrnom dome, kde bolo prichystané občerstvenie a vatra.

-mu-

Foto: ig-

Foto: -Is-

Foto: -Is-

Medzinárodný deň detí

Myšlienka Medzinárodného dňa detí vznikla na Svetovej konferencii pre blaho detí v Ženeve, vo Švajčiarsku v roku 1925. Na tejto konferencii zástupcovia 54 krajín schválili deklaráciu, ktorá sa zaoberala chudobou, detskou prácou, vzdelaním a inými otázkami týkajúcimi sa detí na celom svete. Po konferencii viacero vlád zaviedlo vo svojich krajinách takýto deň, s cieľom urobiť deťom radosť a zároveň poukázať na problémy týkajúce sa detí vo svete. V demokratických štátoch, mestách i dedinách si tento sviatok pripomíname podujatím venovaným predovšetkým deťom. Naši rodičia a deti v spolupráci s väčšinou spolkov v Smrečanoch pripravili MDD v „šlapajách“ marcového detského fašiangového karnevalu. Bola to prechádzka rozprávkovými zastaveniami v sobotu 25.mája 2019.

A tak ako už tradične u nás býva – najprv „práca“, potom „zábava“. 74 detí podľa tajnej mapy hľadalo stanoviská rozmiestnené v okolí kultúrneho domu a tentokrát aj v ňom. Múdre

hlavičky vedeli poľahky prísť na to, kto a čo ich kde bude čakať. V skupinkách väčšie deti pomohli menším. Preto sa nemohlo stať, že by niekto neuhádol, netrafil alebo stanovenú úlohu nezvládol. Detská fantázia nemá hraníc a rozprávkové vedomosti i nás - dospelých, treba občas overiť. A koho ste mohli stretnúť?

- Mladých divadelníkov s pani učiteľkou Vlastou z DS Rozmajrín v kultúrnom dome na stanovisku Z ROZPRÁVKY DO ROZRÁVKY. Podľa už historických kulís, kostýmov a rekvizít sa maľovalo, recitovalo, hádal sa názov rozprávky, príbeh ku ktorej patrí.

- Zástupkyne Smrečianskych záhradkárov - tetu Zuzku a Alenku, na stanovisku „BABKY BYLINKÁRKY“. Určiť názov, chuť, účel, použitie voňavých i nevoňavých bylín a vňatí nebolo jednoduché. A kto nevedel, čosi sa podučil. Ďalšie sily na cestu rozprávkovými zastaveniami bolo možné doplniť a ochutnať bryndzovú nátierku s „fajnovou“ jarnou smrečianskou pažitkou.

- Pani doktorky a zdravotnú sestričku

Foto: -ik-

Foto: -ik-

na stanovisku MS Slovenského Červeného kríža „DOKTOR JAJBOLÍ“. Každoročne si treba zopakovať, ako pomôcť sebe pri zraneniach a poradiť si pri záchrane života iným, ako zavolať pomoc a čo robiť, kým príde lekár.

- V budove školy v remeselnej dielni „STARÁ ŠKOLA“ s tetou Evou sa overovali zručnosti, zisťovali, skúšali techniky práce s hlinou, kameňom, farbami, lepidlom, štetcom.

Foto: -ik-

• Pri gotickom kostole Obetovania Pána bolo stanovisko „ZVONÁR U MATKY BOŽEJ“. Tu s tetou Zuzankou si spríjemnili chvíle v tieni pri náučných aj logických hrách, spoznávaní histórie a súčasnosti tejto národnej kultúrnej pamiatky.

• Dobrovoľných hasičov na zastavení pri hasičskej zbrojnici s „POŽIARNIKOM SAMOM“. Tu bolo v hasičských disciplínach overené, že zostaviť detské hasičské družstvo je možné. Deti sú športovo nadané a chcú byť hasičmi!

• Ujo Paľko zo Stanišovskej jaskyne pri stanovisku „JASKYŇA ZLATEJ RUŽE“ overil obratnosť a športovú zdatnosť detí. Preliezť modely jaskynných plaziviek bola pre väčšinu zúčastnených zaujímavá vec, a úspešne zdolal modelový priestor jaskyne iba vrtký „jaskyniar“.

Všetky družstvá zdarne prišli do cieľa. Tam ich čakali odmeny, cukrová vata a šľapadlá uja Paľka. Slnko pomaly sadalo za kopec a prichádzal večer.

Nádherný, teplý, jedinečne prežitý deň sa ukončil spoločnou opekačkou. Kto si čo priniesol, to si i zjedol.

V závere chceme poďakovať za pomoc pri organizovaní všetkým zúčastneným spolkom, za finančnú pomoc každému ochotnému sponzorovi, mamičkám a Jednote dôchodcov za upečené dobroty. Ďakujeme všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na úspešnej organizácii tejto tradičnej veselej akcie. Opäť sa potvrdilo, že ľudí, ktorí na úkor svojho súkromia venujú čas a energiu organizovaniu aktivít pre radosť detí v Smrečanoch, ešte stále nájdete. ĎAKUJEME!

-ig-

V SKRATKE

- V piatok 26. apríla sa konala výročná členská schôdza TJDSŽ, na ktorej sa zúčastnila len tesne nadpolovičná väčšina členov. Predsedníctvo TJDSŽ vstúpilo do svojho posledného funkčného roka. V apríli 2020 bude výročná schôdza volebná.
- V nedeľu 12. mája po slávnostnom programe ku Dňu matiek sa konala pietna spomienka na koniec 2. svetovej vojny. Hymnické piesne zaspievali členovia Folklórnej skupiny Smrečany, účastníkom sa prihovril zástupca starostu obce p. Dušan Turoň, baladickú báseň Matka zarecitovala Nina Kacarová. Nezabúdajme na chyby našich predkov, ktoré stáli množstvo ľudských životov, učme naše deti ctiť si pamiat-

ku obetí, aby nikdy nepocítili, čo je to vojna!

- Upršaný máj vystrašil obyvateľov ulice pod hrádzou. Voda nebezpečne stúpala a pretekala cez hrádzu, z najväčšieho „hučala“ nestíhala odtekať voda a vytvárala vír. Našťastie sa voda z koryta nevyliala!

-mu-

Foto: -až-

ŠPORT

Pozvánka

24. ročník vysokohorského duatlonu o cenu Žiarskej chaty sa uskutoční 17. augusta. Tento rok pripravil organizačný tím zmenu trasy a tak zatraktívni preteky. Cyklistická trasa bude viesť aj lesnými cestami a bežci budú mať predĺženú trasu zo Žiarskeho sedla až na Plačlivô. Predpokladaný štart pretekov je o 9.30 pri Kultúrnom dome v Smrečanoch.

Poznačte si do kalendára

- Výročie Slovenského národného povstania si spoločne pripomenieme aktom kladenia vencov 29. augusta pri pamätníku padlých pri kultúrnom dome.
- Predposlednú októbrovú nedeľu sa uskutoční posedenie pre seniorov nad 65 rokov v kultúrnom dome so slávnostným programom a občerstvením.
- 75. výročie vypálenia obce Smrečany si s pietou a úctou priblížime krátkym scénickým programom pri skale pred Ondrejčekov 28. októbra.

-mu-

Ján Frniak Smrečiansky

Rodná dedina

*Si v srdci Liptova a si srdcom mojím,
kolískou aj hrobom, smútkom, potešením.
Od prvého kroku čo na zemi stojím
si mojím priestorom k životu vysneným.*

*Tu som sa narodil za zvonenia kopy
v letnej horúčave, keď hrabali sená,
behal s kamarátmi po strniskách bosý
a poľom sa niesla pieseň utešená.*

*Či zimné radosti v predvianočnom zhone
na dúškach zo suda remencom pripnutých,
preteky do dialky v skoku na výhone
nie raz o strýkov plot do šramiek prikutých.*

*Dedina pokojná s dvoma kostolmi
s magickým priestorom pri zvonoch vo veži,
keď „Mica“ bol mendík a vystrájal s nami
to už nie je pravda – ten čas prudko beží.*

*Majáles, divadlo, kuplety, zábavy
a mládeže kopa s hereckým talentom,
život nás rokmi ilúzií zbavil
bývala si našim nádeje mementom.*

*No osud ten stále nástrahy mi chystal
pokúšal a chcel vziať rodisko jediné,
nikdy by na iný sveta kút nepristal
dokonám v mne drahej liptovskej dedine!*

DNI OBCE SMREČANY

720. výročie prvej písomnej zmienky o obci Smrečany

PROGRAM OSLÁV:

Sobota 7.9.2019

- 9:00-12:00 Ihrisko pri KD - Volejbalový turnaj
 10:00-12:00 Obecná knižnica:
 1. „Tajomstvo Karkulkinho košíka“ – pozývame všetky deti
 2. „Ako dobre poznáš svoju rodnú obec?“ - kvíz pre mládež

Priestranstvo pri kultúrnom dome:

- 15:00 slávnostné otvorenie osláv, príhovor starostu obce
 15:15-16:00 Folklórna skupina Smrečany
 16:00-17:00 Folklórny súbor Zuberec
 17:00-17:30 Hornoliptovský kurucký regiment – historické vystúpenie
 17:30-18:00 vyhodnotenie dopoludňajších súťaží
 18:00-19:15 hudobná skupina Kabát Revival Rock Therapy
 19:30-21:00 hudobná skupina Ploštín Punk
 21:00-24:00 DJ, voľná zábava, vatra

Sprievodné akcie:

- Stánky s občerstvením, predajné stánky
 Atrakcie pre deti - skákací hrad, cukrová vata
 Prehliadky s komentovaným výkladom - evanjelický kostol, katolícky kostol, Pamätná izba Fraňa Kráľa - vstupy o 15:00, 16:00, 17:00

Nedeľa 8.9.2019

- 8:00 Svätá omša
 9:30 Služby Božie, po Službách Božích návšteva cintorína
 15:00 - slávnostný program v kultúrnom dome - vystúpenie Ľudovej hudby Jaroslava Hrnčiara, Divadelný súbor Rozmajrín - Šípková Ruženka

Kvíz v knižnici: Ako dobre poznáš svoju rodnú obec?

Zameranie kvízu: vedomostná súťaž zameraná na históriu a súčasnosť obce Smrečany

Dátum: 7. 9. 2019

Miesto konania: obecná knižnica

Podmienky pre súťažiacich: kvízu sa môžu zúčastniť *trojčlenné zmiešané tímy* (chlapci a dievčatá) r.n. 2004-2009 /trvalé bydlisko v obci nie je podmienkou/

Prihlášky: na obecnom úrade počas stránkových dní

Odovzdanie prihlášky: do 14.8.2019 na obecnom úrade

Priebeh súťaže: jednotlivé tímy súťažia medzi sebou formou kvízu vo v poradovacom kole; do finále postúpia 3 najlepšie tímy
Registrácia účastníkov v deň konania kvízu: 9:30 hod.

Začiatok v poradovacieho kola: 10:00 hod.

Ceny: odmena pre každého súťažiacieho, hodnotné ceny a diplomy pre finalistov súťaže

Vyhlásenie výsledkov: 7.9.2019 na priestranstve pri KD Smrečany o 17:30 hod.

**Tento projekt je realizovaný s podporou
Komunitnej nadácie Liptov**

* * *

Najkrajší kút v Smrečanoch

Rád kreslíš, maľuješ? Ukáž všetkým svoj talent a namaľuj svoje najobľúbenejšie miesto, budovu, strom, líku...najkrajší kút v našej obci. Svoje výtvarné práce dones na Obecný úrad v Smrečanoch do 30.8.2019. Vek autora, veľkosť práce a technika maľby je bez obmedzenia. Jednotlivé práce budú vyvesené počas osláv Dni obce Smrečany na priestranstvách v obci. Nezabudni napísať na svoj výtvor meno a priezvisko.

NA ZÁVER

*To sa mi vždy veľmi, veľmi ráta, že jún na konci má vráta.
Otváram ich - dziny, dziny - a vyletím na prázdniny!
Fúka vetrik ponad mráčky, vidí deti skladať hračky.
Von sa náhlia na prázdniny, svet je zrazu celkom iný.*

*Deťom zábavné leto a rodičom sladký oddych praje redakcia
Smrečanovín*

SMREČANOVINY – spravodaj Obecného úradu v Smrečanoch. Povolené OÚ Liptovský Mikuláš, registrované pod číslom 03/2001. Redakčná rada: Mgr. Darina Kořínková, Mgr. Miroslava Uramová. Vytlačil: PRINT MASTER Liptovský Mikuláš. Rukopisy príspevkov zasielajte na Obecný úrad v Smrečanoch (smrecany@smrecany.sk) prípadne odovzdajte členom redakčnej rady, alebo na smrecanoviny@gmail.com. Smrečanoviny nájdete i na www.smrecany.sk. Nasledujúce číslo vyjde v októbri 2019.